

Dato: 23. februar 2022
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Freja Thorup Aahauge
Sagsnr.: 2021-19-0394
Dok.: 2021392

KOMMISSORIUM
for
Udvalget til afdækning af forholdet mellem straffniveauer og
strafferammer

1. Regeringen og Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti og Nye Borgerlige indgik den 15. december 2020 Aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023.

Det fremgår af aftalen, at aftaleparterne konstaterer en meget stor afstand mellem strafferammer og faktisk idømt straf – selv i sager af meget grov beskaffenhed. Som en del af flerårsaftalen er det derfor besluttet, at der i 2021 skal iværksættes en uafhængig undersøgelse, der skal afdække forholdet mellem straffniveauet for overtrædelse af straffeloven og de gældende strafferammer samt lovgivers anvisninger om strafudmåling.

2. Straffelovens strafferammer overlader i vidt omfang et betydeligt skøn til domstolene med hensyn til sanktionsvalg og udmåling af straf.

Strafferammen for en overtrædelse skal som udgangspunkt kunne favne bredt fra f.eks. en enkeltstående overtrædelse begået under formildende omstændigheder til de allermest strafværdige tilfælde henset til bl.a. grovhed og antal forhold. Ofte er der dog ud over en hovedstrafferamme for en forbrydelse også sidestrafferammer, der skal anvendes på en i loven nærmere defineret delmængde af overtrædelserne.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

For flere overtrædelser, der pådømmes samtidig, udmåles en samlet straf inden for den strengeste af overtrædelsernes strafferammer, jf. straffelovens § 88.

Den konkrete straffastsættelse sker på baggrund af reglerne i straffelovens kapitel 10. Af § 80 fremgår bl.a., at der ved straffens fastsættelse under hensyntagen til ensartethed i retsanvendelsen skal lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden. I §§ 81 og 82 oplistes en række omstændigheder, der kan påvirke straffen i skærpende henholdsvis formildende retning inden for den foreskrevne strafferamme. Der er ikke tale om en udtømmende oplistning. I §§ 81 a-d er der desuden hjemmel til, at straffen i visse tilfælde kan overstige den for overtrædelsen angivne strafferamme, mens straffen i andre tilfælde efter § 83 vil kunne fastsættes under den foreskrevne strafferamme.

De gældende regler i straffelovens §§ 80-81 og 82-84 blev affattet ved lov nr. 218 af 31. marts 2004, hvorved man bl.a. nyaffattede væsentlige dele af straffelovens kapitel 10 om straffens fastsættelse, idet der efterfølgende alene er foretaget mindre ændringer i bestemmelserne. Lovændringen var i det væsentlige baseret på Straffelovrådets betænkning nr. 1424/2002 om straffastsættelse og strafferammer. Til brug for Straffelovrådets arbejde blev der udarbejdet en statistisk undersøgelse af strafudmålingspraksis på straffelovens område. Straffelovrådet afstod dog af tidsmæssige årsager fra at gå ind i en vurdering af det faktiske udmålingsniveau i de forskellige sagstyper og begrænsede sine overvejelser til strafferammerne.

For nogle strafbestemmelser gælder desuden, at lovgiver i forarbejder har tilkendegivet, hvordan straffen skal udmåles inden for strafferammen i typesituationer.

I Straffelovrådets betænkning nr. 1531/2012 om strafudmåling – samspillet mellem lovgiver og domstole konstateres, at lovgivningsmagten i de seneste årtier frem til betænkningens afgivelse i stigende grad har gjort brug af muligheden for navnlig i lovbemærkninger at fastlægge ønskede strafniveauer for forskellige

typer af strafbare handlinger, og at domstolene sidenhen ved pådømmelsen af konkrete sager har fulgt disse anvisninger.¹

I samme betænkning konkluderes, at domstolene i mangel af tilkendegivelser fra lovgivningsmagten navnlig tager udgangspunkt i tidligere praksis med henblik på at tilstræbe et ensartet straffniveau for ligeartede forhold. Domstolene bidrager til fastsættelse af straffniveauer i forskellige typer af sager gennem straffastsættelse i et stort antal konkrete sager, hvilket med tiden udkrystalliserer sig i et mere eller mindre præcist straffniveau. Herudover bidrager domstolene mere undtagelsesvis til fastsættelsen af straffniveauet gennem principielle afgørelser om, hvad straffniveauet skal være.²

3. Som led i udmøntning af aftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023, jf. pkt. 1, nedsættes hermed et uafhængigt udvalg, der får til opgave at afdække forholdet mellem straffniveauet og de gældende strafferammer for udvalgte straffelovsbestemmelser, samt undersøge hvorvidt domstolene følger lovgivers anvisninger om strafudmåling i lovforarbejderne.

Den nærmere afgrænsning af hvilke straffelovsbestemmelser, der bør indgå i undersøgelsen, overlades til udvalget. Det er dog vurderingen, at følgende bestemmelser og kapitler umiddelbart vil kunne være relevante:

- straffelovens §§ 114-114 j om terror m.v.
- straffelovens §§ 119-121 om vold, trusler, chikane m.v. mod en person i offentlig tjeneste eller hverv og § 123 om vold, trusler mv. mod et vidne eller dennes nærmeste.
- straffelovens § 191 om narkokriminalitet under skærpende omstændigheder
- straffelovens § 192 a om besiddelse m.v. af våben
- straffelovens § 210 om incest
- straffelovens kapitel 24 om seksualforbrydelser
- straffelovens kapitel 25 om forbrydelser mod liv og legeme
- straffelovens kapitel 28 om formueforbrydelser

¹ Straffelovrådets betænkning nr. 1531/2012 Strafudmåling – samspillet mellem lovgiver og domstole, s. 13

² Straffelovrådets betænkning nr. 1531/2012 Strafudmåling – samspillet mellem lovgiver og domstole, s. 12

- straffelovens § 264 d om uberettiget videregivelse af meddelelser og billeder

Det uafhængige udvalg kan som anført udvide eller indskrænke ovennævnte afgrænsning i det omfang, udvalget finder det hensigtsmæssigt. Det bemærkes endvidere, at det ikke kan udelukkes, at udvalget i forbindelse med sin undersøgelse vil finde, at der i ovennævnte opstilling er bestemmelser, for hvilke der ikke findes tilstrækkelig praksis til at drage konklusioner vedrørende strafniveauet for overtrædelse af bestemmelsen.

Udvalget anmodes om i undersøgelsen at tage udgangspunkt i trykt praksis. I det omfang udvalget vurderer, at dette ikke er tilstrækkeligt til at kortlægge udmålingspraksis på et givent område, kan udvalget inddrage utrykt praksis i fornødent omfang.

Undersøgelsen bør omfatte strafferetlige afgørelser om bøde, tidsbegrænset frihedsstraf, herunder betingede domme, forvaring og livstidsstraf. Behandlingsdomme, jf. straffelovens §§ 68 og 69, skal derimod ikke indgå i undersøgelsen.

Det uafhængige udvalg skal bestå af en landsdommer (formand), en byretsdommer, en forsvarsadvokat, en strafferetsprofessor, en repræsentant for Rigsadvokaten og en repræsentant for Justitsministeriet.

Udvalget sekretariatsbetjenes af Justitsministeriet med bistand fra Rigsadvokaten.

Udvalget bedes afslutte arbejdet og udarbejde en redegørelse om forholdet mellem strafferammer og strafniveauer snarest muligt og senest med udgangen af første kvartal af 2023. Redegørelsen vil herefter blive oversendt til aftaleparterne med henblik på en drøftelse.